

دهسه لاتی روښنښیری و روښنښیری دهسه لاتی سیاسی

روښنښیرو دهسه لاتی بهر دهوام له ململانیډان، هر ناشتوبوونه و په په ک له نیوانیاندان نه مانس روښنښیر نه گه په نیت

مه محمد نهمین نه عالم

بهشی: دووهم و کوتایی

سه لاجی گهرمیان - سیدنی

ده کړت پرتیک له نیوان روښنښیری و دهسه لاتی سیاسی دروست کړت و هر دوو لا وه ته او کهری په کتری، هاوشانی په کتر کار بکن له خزمه تی بهر ژه وندی گشتی کومه لدا.

2006-2-23
germiyan@hotmail.com

روښنښیر خاوهن بیرو

هوښیاریه کی

پیشکته و توهو

نامانجیسی نازادی

عقل و

درووستوبونی

دیالوگ و

کارتیکردنی

داینامیکه له سره

کومهل و کیشه کانی

ژیانیان

سه رباری کیشه سیاسییه هه لوسراوه کان، دیارده ی گنده لوی و پیشیکردنی نازادی بیروپرا که نیستا وه ک دو دیارده ترسناک ته شه نه ی کردوه له سایه ی دهسه لاتی حربه سیاسییه کاند له کوردستان و کاردانه وهی به سر هه مو بواره کانی ژیانی کومه لاتی خه لکدا دیاره، روښنښیران بهر وپووی بهر پرسیاریتی میژووی ده کاته وه که ناچار ی هه لبرژاندنی په کیک له دوو بهر په ده کات، یان نه وه تا چنه بهر ی دهسه لاته وه یانیش له ره ی دا کوکی له گهل و مافه کانیان، خویان بییننه وه دژ به دهسه لاتی گنده لوی بهر پرسیاره کانی بووه سته وه و دا کوکی له بیرو ی نازادو مافه مه دهنیه کان و سه روه ی یاساو عدالته ی کومه لایه تی بکن به هه مو هیزو توانایانه وه. نه کارانه ش گومان هه لنگریت که پیوستی بهر پرسی بونیادنان هیه له بیرو هه لسوکه و تدا له سر بناغه ی هوښیاری و بهر پرسیاریه تی له پیانو بونیادنانی کومه لایه تی به هیژ، به توانای فیکرو عه قل و به ها نه خلاقیه کان که هیچیان که متر نین له پیشکته و تنی ثابوری و تکه نه لوجی و بگره مهرجی سه ره کین بق پیشکته و تنی هه مو بواره کانی ژیان. روښنښیران ده بیث رولی خویان به چاودنیزیکردنی کدرده وه هه لسوکه و تنی بهر پرسیاران و گوشارخسته سر دهسه لاتی له پیانو داینکردن و په خساندنی فه زای دیموکراسی، زمانی دیالوگ، قه بولکردنی راوبوچوونی بهرامبه ر، ریزگرتن له نازادی بیروپراو بایه خندان به روښنښیری و روښنښیران، له بری زالبوونی سیاست و بهر ژه وندی حزبی و بنه ماله له ناو کومه لدا. کاتیک دهسه لاتی نه و بوارانه دهره خسیښت و رولی روښنښیران بهر ژه دهره خسیښت،

دهست به سه راگرتنی هه مو بواره کانی روښنښیری بهر دهوام ده بیث و روښنښیری پوکهل ده کاته وه و په یامی سیاسی و هک نیستا باوه، هه روا ده میښتپه وه له ناو کومه لدا. هه روه ک چوڼ خاوهن دهسه لاتی پیوستی به چک هیه یه بق به گژداچوونه وه و سه رکوتکردنی نه یاران ی بق پاراستنی دهسه لاته کی، زیاتر پیوستی به چک ی روښنښیری هیه. چونکه له کاتیکدا چک و ته قه مانی له چوارچیوه و سنووری دیاریکراودا به کار ده هیژنیت، چک ی روښنښیری مه وادی بیسنووری هیه و بگره سنووری ولاتانیش ده به زینیت. نه رک ی روښنښیرانه هاوکات له گهل پوانین بق باری نیستای نه میژماندا به خوندنه وه یه کی مؤدیرانه، ناویدنه وه له رابردو، له هه مان کاتیشدا چاوبیرنه داهاتوو و له هه ولی دروستوبونی دواړوژیکسی پووندا بن، به ده ستنیشانکردنی خاله لاوزه کان و گوشار خسته سر لایه نه دهسه لانداره کان، چ لایه نی سیاسی یان نه ریته نیاینی و کومه لایه تی کانی ناو کومه لاتی بیت، که له بارو وڅی نیستای کوردستان و ناوچه که دا، له مامه لایه سیاسی و تاکتیکانیدا ناروښنښیر نه ک به دی ده کړت. هه روه ها له پیانو په خساندنی فه زایه کی فراوان بق داهینانی ژیانیک نوی که تیایدا مروقی کورد حه زو خواسته کانی به دی بیثیت دور له زالبوونی بهر ژه وندی لایه نه سیاسییه کان.

(دوا و وشه)
پیوسته نه وه بگوتیت، مه به سته له روښنښیری و هک پیوه ریکی نه خلاق، گه بیثته به نامانجی بهر زیوونه وه ی بیرو هوښیاری بهر وه و ناستیکی بهر زو چاندنی له ناخی مروقتا تا گیشتن به بارو وڅیک نوی پیشکته و توه.

رو، خویان له ناو دهسه لاتی ده بیثنه وه چ به باوه پکردن بیث به دهسه لاتی، یانیش وه ک کاریک ی هه لپه رستانه بق بهر ژه وندی تاییه تی خویان.
هه مو روښنښیریک ده کړت سیاسی بیث، به لام هه مو سیاسییه ک روښنښیر نه، چونکه روښنښیر خاوهن بیرو هوښیاریه کی پیشکته و توه و نامانجیسی نازادی عه قل و دروستوبونی دیالوگ و کارتیکردنی داینامیکه له سره کومه لاتی کیشه کانی ژیانان. نه وه ش له خویا جوریکه له سیاست، به لام نه و جوره سیاسته له بهر ژه وندی خاوهن دهسه لاته کاندانیه، هه ر بویه ش نه و روښنښیری که ویژدان ده خاته پیش چاوی خوی، له لایه نه دهسه لاته وه ده خریته په راویزه وه نه گهر گیانی نه بیثته قوریانی نه و توشی نه هاهمه تی و دربه دهری و ناوارهی ده بیث. نه و حاله تش مروقی روښنښیر توشی نامووی و پیکدادانی دهروونی و دلپراوکی ده کات.

نیستای کوردستان و نه رک ی روښنښیری کورد له هه مو کاتیکداو به تاییه تی له م قونناغه ی نیستای کوردستاندا، پیوسته سه رجه م روښنښیرانی کورد له هه ولدانی نه و هدا بن که په یامیک ی روښنښیری سه رتاسه ری به شپوه یه کی مؤدیرانه دابریژن و په یوه ی بکن و هه ر جوره په یامیک ته سکی فیرقه یی که خواستی گشتی و هلاوه ده نیت په تکه نه وه. به واتایه کی تر په یامیک ی په یامی لایه نه سیاسییه کانی ناو کومه لاتی بگریته وه. پیوسته روښنښیران خوازیاری نه وه بن که روښنښیری له سه رووی سیاسته توه بیت، نه گهرنا نه و سیاست له هه ولی

مخابن له کوردستانیش پیچیه وانه ی نه و نمونه یه به دی ده کړت، که ده بیثن زور له روښنښیران به هه له داوان بهر وه دهسه لاتی هه نگاوه دهنیزو شانازی به خه لاتی دهسه لاته وه ده کهن که خه لاتیکه ته نیا مه به سستی سیاسی به دواوه یه، یان بق پله وپایه و خوشکردنی گوزهرانی ژیانان رولی چواشه کارییان پی ده سپیدریت. به دوشم و پروژهی سه یروسه مهره و له ژیر ناوی خزمه تی روښنښیری و مافی نافر تان و کومه لگی مه دهنی که ته نیا به مه به سستی روسوورکردنی دهسه لاتی فریودانی کومه لاتی خه لک داده پیزریت. نمونه یه کی تری زیندووی روښنښیرانی دهسه لاتی له کوردستاندا که به ناشکرا په نگدانه وهی حاله تیکی سایکولوجییه و شیزوفرنیایه کی هوښیاریه دهره خات که زور له و روښنښیرانه دوچار ی بوون، نه ندامانی کومیته ی بهر وه ریفراوندومی کوردستان بوون که خویان و کوه ره سته خسته بهر ده سستی دهسه لاتی تا نه و جییه ی نه جنده ی حزبه سیاسییه دهسه لانداره کان به جییه نین به دروشمی "هه قمانه نیگه ران" بین هاتنه مه میدان و بق ماوه یه ک سیناریویه کیان گپراو خه لکیان چواشه کردو پاشان کشانه وه و نه مان له خق چنی و چیت نیگه رانیان په یوه ندی نیوان هه ر دوو دهسه لاتی (روښنښیری و سیاسی) نه رک ی سه ره کی مروقی روښنښیری خاوهن ویژدان و به ها نه خلاقیه کان، په رده هه لمانه له سر دیارده ناهه مواره کان و کاره دریزو سیاسته چه وت و نارپواکانی دهسه لاتی سیاسی به وه ش دهسه لاتی روښنښیری دهسه پیژن.

په یوه ندی نیوان هه ر دوو دهسه لاتی (روښنښیری و سیاسی) نه رک ی سه ره کی مروقی روښنښیری خاوهن ویژدان و به ها نه خلاقیه کان، په رده هه لمانه له سر دیارده ناهه مواره کان و کاره دریزو سیاسته چه وت و نارپواکانی دهسه لاتی سیاسی به وه ش دهسه لاتی روښنښیری دهسه پیژن.

ناسه وارته

ريشان

که هاتمه وه گه لا وهریوی دره خته کان به بیی په تی و به بی پرسی دار گه وره یان بهر و پیرم رایان ده کردو ده یان قیزاند له دوا ی نه وان گوله کانی گولدا نه کان بو په کتری نه یی منیان دهر کان دیسان روانیمه سه ر میژو نیستی کانه کان هاته بهر گویم ده تگی یه کیک له پیاله کان هاواری کرد وهره بو لام به بی گریان له ناو هه مووان منم ماچی نه وم هه لکرت به دل و گیان نیتر گولم خه میکی قول جه سته ی هه ژان به ته نها روژیک مالم چول کرد تاقه گوله کهم بوو به میوان.

ده یی

ده یی گه لاکان

وهرینی گه لاو فرمیسی سووری چاوم...

دلنیام هه ر ده روی به ته نیاییم ده سپیری

مالئاوا برؤ گولم گهرچی وا هه ست ده کهم دوا ی تو له هه موو شادییه ک دوورم

ده سا مالئاوا خو شه ویستم من هه میشه لیث ده بوورم.

مه رگی پرپوله کان

نارینا زانا

ته نیا هه ناسه یه کم پی بیه خشه دهرسم بی توپی نیدی دواتمه منم بی گه لا ناسا ره شه بابی مهرگ رپمالی وره بهر له ناوا بوونی ته مه نیکی جه نجال و هه ناسه ی ساردم ساته به هه دهر چوه کانم بدهره وه

که وه ک باران نمه نمه دابارین و نمه دوزینه وه ناوازه کانی خه م مه ژه نه وه به دوا یی خو نچه هه لوه ریه و ه کان بگهری و مهرگی نه و په پوولانه ی به بی بونی گوله کان مردن تا منیش چیت به ناسمانی په شیمانیم نه فرم و له گهل نه ستره کانا نه کشیم.